

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool - De Hazelaar te HASSELT

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	13839
Instelling	Vrije Basisschool - De Hazelaar
Directeur	Luc CLAUS en Lydie NIJSSEN
Adres	Persoonstraat 1 - 3500 HASSELT
Telefoon	011-22.14.48
Fax	011-23.31.75
E-mail	de.hazelaar@scarlet.be
Website	www.kt-scholengroep.be
Bestuur van de instelling	VZW Kanunnik Triestscholen
Adres	Zegestraat 40 - 3500 HASSELT
Scholengemeenschap	KT-scholengroep
Adres	Zegestraat 40 - 3500 HASSELT
CLB	Vrij CLB Regio Hasselt
Adres	Jan Palfijnlaan 2 - 3500 HASSELT
Dagen van het doorlichtingsbezoek	01-06-2015, 02-06-2015, 04-06-2015
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	04-06-2015
Datum bespreking verslag met de instelling	23-06-2015
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Bart HAENRAETS
Teamleden	Erik KORTLEVEN

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie.....	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
3.1.1.3 Vaststellingen voor het kleuteronderwijs: wiskundige initiatie en wereldoriëntatie	8
3.1.1.4 Lager onderwijs: wiskunde.....	11
3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	13
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	16
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	16
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	17
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	18
4.1 Sociale en emotionele begeleiding.....	18
4.2 Evaluatiepraktijk	19
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	21
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	23
6.1 Wat doet de school goed?.....	23
6.2 Wat kan de school verbeteren?	23
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	24
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	25
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	25

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.
In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Dit verslag rapporteert over de doorlichting van de Vrije Basisschool De Hazelaar te Hasselt. De school is als enige basisschool met een volledig aanbod kleuter- en lager onderwijs gelegen in het hart van de stad. Door haar ligging kent zij een eerder beperkte instroom van kinderen uit de directe schoolomgeving. Een belangrijk deel van de kinderen komt immers van buiten het stadscentrum en van buiten de gemeente. De ouders van deze kinderen werken meestal als zelfstandige, (winkel)bediende of ambtenaar in de schoolbuurt. Ook de teamleden wonen grotendeels niet in de onmiddellijke schoolomgeving. Het schoolteam bestaat uit een vrij evenwichtige mix van ervaren en jongere leerkrachten. Na een periode met een dalend leerlingenaantal kent de school de jongste jaren opnieuw een lichte stijging van het aantal kinderen. Ook het kleuterteam groeide hierdoor aan met enkele jongere leerkrachten.

Als echte stadsschool vormt de leerlingenpopulatie met kansrijke kinderen naast een groeiende groep kinderen met taalproblemen of een complexere thuissituatie een uitdaging. Het schoolteam gaat deze uitdaging aan met een duidelijk uitgeklaarde schoolvisie. Met haar ervaringsgerichte werking zetten alle leerkrachten primair in op het 'goedvoelen' van elk kind. Dit resulteert in veel aandacht voor sociale en emotionele begeleiding en het creëren van verbinding tussen kinderen onderling en tussen alle andere schoolbetrokkenen. De schoolbuurt vormt een permanente aantrekkingspool waarvan de teamleden gretig gebruik maken om met hun kinderen geregeld een stap in de 'echte' wereld te zetten. Hiervoor werken zij doelbewust samen met de ouders en zetten zij de moderne informatie- en communicatietechnologieën veelzijdig in.

Op basis van het vooronderzoek op 26 mei 2015 bepaalde de onderwijsinspectie de focus die ze tijdens deze doorlichting onderzocht. In de kleuterafdeling ging ze de inspanningen van het schoolteam na om voor wiskundige initiatie en wereldoriëntatie de ontwikkelingsdoelen na te streven. In de lagere afdeling onderzocht ze de resultaten van het schoolteam om voor wiskunde en wereldoriëntatie de eindtermen te bereiken. Daarnaast peilde de onderwijsinspectie naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de sociale en emotionele begeleiding en de evaluatiepraktijk en naar aspecten van het algemeen beleid. Ten slotte onderzocht ze ook een selectie van regelgeving en de mate waarin de school aandacht heeft voor de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leeromgeving.

Het onderzoek naar de onderwijsdoelstellingen wijst uit dat de kleuteronderwijzers de ontwikkelingsdoelen wiskundige initiatie en wereldoriëntatie in voldoende mate nastreven. De ervaringsgerichte werking met thema's leidt tot een evenwichtig en volledig aanbod waarin de leef- en beleevingswereld van de kleuters een centrale plaats krijgt als invalshoek voor het onderwijs. De kleuteronderwijzers gebruiken in groeiende mate de leerplannen als richtinggevend referentiekader. De afspraken over de planningsinstrumenten en het wekelijks overleg bevorderen de gelijkgerichtheid en de graduele opbouw van het aanbod. De kleuteronderwijzers reflecteren erg geregeld en doelbewust over de verrijking van de klassen met ontwikkelingsmaterialen. Ze trekken met hun kleuters vaak de wereld rondom de eigen klas en school in. Zo slagen zij erin hun (stads)kinderen breed de wereld te laten ontdekken. Met verschillende genormeerde toetsen brengen de kleuteronderwijzers bijkomend en vooral bij de oudste kleuters de leervaardigheden in kaart. De recente oefening om het aanbod van wereldoriëntatie in beeld te brengen leidde nog niet tot een efficiënt bewakingssysteem op afdelingsniveau.

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor wiskunde in voldoende mate. De onderwijzers van het eerste en het tweede leerjaar gebruiken een bijzondere leerlijn. Zij kiezen hierbij duidelijk voor realistisch en inzichtelijk rekenen. De onderwijzers van de hogere leerjaren gebruiken hoofdzakelijk een onderwijsleerpakket om hun wiskundig aanbod vorm te geven. Alle onderwijzers maakten afspraken over de graduele opbouw en de didactische uitgangspunten en zorgen zo voor gelijkgerichtheid en continuïteit in het wiskundeonderwijs. De resultaten van de eigen en deze van de betrouwbare externe toetsen bevestigen de kwaliteit van het aanbod. Het schoolteam grijpt deze resultaten nog weinig aan om te reflecteren over eventuele bijsturingen op schoolniveau. Voor het leergebied wereldoriëntatie bereikt de lagere afdeling de eindtermen niet in voldoende mate. De thematische werking komt in grote mate

tegemoet aan de visie van de overheid en de eigen koepel over dit leergebied. De onderwijzers inventariseerden de thema's en activiteiten in een overzicht met de domeinen en de leerplandoelen en stuurden op basis hiervan hier en daar hun aanbod al bij. De onderwijsinspectie stelt echter vast dat een aantal domeinen nog onvoldoende volledig en evenwichtig aan bod komen. Bovendien beschikt het schoolteam over weinig betrouwbare evaluatiegegevens bij dit leergebied. Positief is wel de wijze waarop ook de onderwijzers via waardevolle leeruitstappen en extra-murosactiviteiten veel kansen scheppen voor hun kinderen om in interactie te treden met de omgeving.

Het onderzoek naar de processen wijst uit dat het schoolteam erg veel belang hecht aan de sociale en emotionele begeleiding van haar kinderen. Gericht op een schoolklimaat dat harmonie en verbondenheid uitstraalt ondersteunen vele kwaliteitsvolle, en zowel op preventie als op remediëring gerichte acties en middelen, de realisatie van welbevinden bij alle kinderen. Het schoolteam professionaliseert hiervoor permanent. Al deze inspanningen hebben gunstige effecten op zowel kind-, leerkracht- als schoolniveau. Het onderzoek naar de evaluatiepraktijk wijst uit dat het schoolteam deze op een doelgerichte en brede wijze realiseert. De teamleden brengen systematisch en gelijkgericht het welbevinden, de betrokkenheid en de competenties van alle kinderen in kaart en geven hiermee een gedifferentieerde ondersteuning vorm. Het schoolteam vertaalde de schoolvisie op evaluatie echter nog niet naar haar rapporteringspraktijk.

Een directieteam bestaande uit twee directeurs met veel ervaring en een duidelijke visie op onderwijs stuurt het schoolbeleid aan. Zij bewaken, geven richting, coachen en faciliteren met deze schoolvisie als constante leidraad. Alle teamleden krijgen kansen om hun talenten te ontwikkelen en in te zetten voor de schoolontwikkeling. De huidige directeurs zorgen voor duidelijkheid waardoor elk teamlid reeds geruime tijd hetzelfde denkt over onderwijs, hetgeen onder de teamleden rust, openheid en samenhang creëert. Duidelijke documenten, afspraken en ondersteuning helpen de leerkrachten in de dagelijkse realisatie van de schoolvisie. In het ondersteunend netwerk van werkgroepen, pedagogische raad, zorgcel en personeelsvergadering komen beslissingen democratisch tot stand. Het schoolteam is zich ervan bewust dat ze meer waardevolle valide en betrouwbare outputgegevens structureel moet gebruiken om conclusies en acties op schoolniveau te formuleren.

De onderwijsinspectie sluit deze doorlichting af met een gunstig advies voor de kleuterafdeling. Voor wereldoriëntatie in de lagere afdeling formuleert zij een advies gunstig beperkt in de tijd. Het lagere schoolteam krijgt drie jaar de tijd om dit leergebied te optimaliseren. De onderwijsinspectie benadrukt de goede stappen die het team al zette, waardeert de professionaliteit en de inzet van alle teamleden en twijfelt dan ook niet aan de slaagkansen van deze opdracht.

De onderwijsinspectie heeft ook meer dan voldoende vertrouwen in de beleidskracht en de verantwoordelijkheidszin van het schoolteam en het schoolbestuur om de resterende werkpunten betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne en de naleving van de onderwijsreglementering aan te pakken. Ze deliberaert daarom deze laatste tekorten en plant hiervoor geen opvolgingscontrole.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

wiskundige initiatie

wereldoriëntatie

Lager onderwijs - Leergebieden

wiskunde

wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Sociale en emotionele begeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied wiskundige initiatie in voldoende mate na. Een doelgericht en geïntegreerd aanbod schept ruime mogelijkheden tot het evenwichtig ontwikkelen van wiskundige inzichten en vaardigheden. De ontwikkelingsmaterialen bieden kansen om actief wiskundige ervaringen op te doen en activeren de opbouw van redeneringen en de verwoording van handelingen. Er is systematisch aandacht voor de opvolging en begeleiding aan de hand van observaties en, vooral bij de oudste kleuters, via valide tests.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied wereldoriëntatie in voldoende mate na. De thematische benadering leidt tot een evenwichtig en volledig aanbod waarin de leef- en belevingswereld van de kleuters een centrale plaats krijgt als invalshoek voor het onderwijs. Het doelgerichte en doordachte aanbod aan ontwikkelingsmaterialen schept kansen voor kleuters om te leren kiezen en plannen en om te exploreren en onderzoeken. De evaluatie van de competenties en het beeld van de talenten van de kleuters sturen de leerbegeleiding aan.

3.1.1.3 Vaststellingen voor het kleuteronderwijs: wiskundige initiatie en wereldoriëntatie

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De kleuteronderwijzers geven hun aanbod op een ervaringsgerichte wijze vorm. Hierbij vertrekken ze vanuit een thematische werking, waarbij de keuze van de onderwerpen vooral uitgaat van de interesses van de kleuters. Die aanpak vergroot in belangrijke mate de betrokkenheid van de kinderen. De thema's die uitgaan van de interesses van de kleuters wisselen geregeld af met een aantal jaarlijks terugkerende belangstellingspunten. Deze hebben ook steeds een sterke band met de momentane interesses en leefwereld van de kleuters naast deze met de jaarkalender.

Om de doelgerichtheid van hun aanbod te verbeteren, vervangen de kleuteronderwijzers de afgelopen schooljaren een koepel eigen referentiekader door de leerplannen. Het koepel eigen referentiekader blijft een hulpmiddel dankzij een digitale 'doelenzoeker'. Afgaande op de agenda's vormen de leerplandoelen in groeiende mate het richtinggevende kader. De kleuteronderwijzers maakten mekaar wegwijs in het werken met de 'doelenzoeker'. Deze openheid en dit delen van expertise en leren van mekaar typeren in hoge mate het gehele schoolteam.

Met het oog op een grotere gelijkgerichtheid en een betere afstemming legden de kleuteronderwijzers tijdens een formeel overleg- en reflectiemoment hun agenda's bij mekaar. De leerplandoelen in deze agenda's zijn meestal erg relevant en blijven per activiteit voldoende beperkt in aantal zodat de focus steeds duidelijk is. Alle kleuteronderwijzers beschikken over een uitgebreide

hoeveelheid bijkomend bronnenmateriaal ter ondersteuning van een doelgerichte activiteitenuitwerking. Zowel informeel als meer uitgesproken tijdens het wekelijks formeel overlegmoment werken de kleuteronderwijzers van parallelle leeftijdsgroepen samen aan de uitwerking van elk thema. Zij houden daarbij een '4-veld' in hun achterhoofd waarin voorafgaand aan de pijlers leerkrachtstijl, organisatie en sociaal klimaat de aandacht voor het aanbod de eerste pijler vormt. Dit formeel overleg draagt bij tot een graduele opbouw en tot een rijk materialen- en activiteitsaanbod.

De kleuteronderwijzers maken in regel eerst een weekrooster op. Ze kiezen en noteren hierin activiteiten bij het weekthema. De doelenselectie gebeurt meestal daarna. Onder meer omdat de kleuteronderwijzers nog niet beschikken over een efficiënt bewakingssysteem waarmee ze op klas- en vooral op schoolniveau kunnen controleren of alle leerplandoelen in voldoende mate aan bod komen. De kleuteronderwijzers baseren zich hiervoor nog teveel op hun gevoel.

De onderwijsinspectie stelde evenwel een voldoende evenwichtig, volledig en samenhangend wiskundig en wereldoriënterend onderwijsleeraanbod vast. Hiertoe dragen de planningsafspraken en de ervaringsgerichte en geïntegreerde aanpak bij. Ook de verschillende ontwikkelingskansen die de kleuteronderwijzers beogen bij de inrichting van rijke hoeken zorgen voor samenhang. Voor het leergebied wereldoriëntatie hanteren de kleuteronderwijzers vrij recent een overzicht van de bestaansdimensies en de leerplandoelen waarin zij activiteiten inventariseren. Dit draagt bij tot een voldoende evenwichtig en volledig aanbod gespreid over de verschillende domeinen. Ook geven de kleuteronderwijzers aan hierdoor steeds meer vanuit leerplandoelen te vertrekken om hieraan activiteiten te koppelen.

De kleuteronderwijzers voorzien geregeld gerichte en geleide activiteiten wiskundige initiatie. Hierbij hebben ze aandacht voor een evenwichtig aanbod uit de domeinen getallen, meten en meetkunde. Tijdens de onthaalmomenten in de kring komen tijdsaspecten en rekenvoorwaarden in voldoende mate aan bod. Een groeilijn 'kalenders en borden' ondersteunt de kleuteronderwijzers hierbij.

Om de overgang of 'trappen' naar het eerste leerjaar vlot te laten verlopen, organiseren de betrokken teamleden verschillende integratieactiviteiten. In het eerste leerjaar hanteert men een specifieke rekenmethodiek. De kleuteronderwijzers en onderwijzers maakten afspraken over de getalbeelden die hierin gebruikt worden.

Tijdens een pedagogische studiedag ontwierpen de kleuteronderwijzers een groeilijn wiskundige initiatie. Deze groeilijn vormt al geruime tijd het uitgangspunt om de graduele opbouw te bewaken en observeren. In deze groeilijn koppelde het kleuterteam ontwikkelingsaspecten aan leerplandoelen.

De kleuteronderwijzers organiseren veel leeruitstappen. Zo krijgen de (stads)kinderen veel kansen om breed de wereld te ontdekken. Illustratief hiervoor zijn de bezoeken aan verschillende musea, een (kinder)boerderij of het bezoek aan de winkel of aan het atelier van een ouder. Ook nodigen de kleuteronderwijzers geregeld (groot)ouders uit om in de klas een activiteit te (bege)leiden. De kleuteronderwijzers creëren zo betekenisvolle situaties met het oog op een brede ontwikkeling en actief leren. De kleuters krijgen hierdoor vanuit een explorerende en onderzoekende houding kansen om competentier te

worden in de wereld van de natuur, de mens, de maatschappij, de tijd, de ruimte en de techniek, al kunnen de inzichten van de kleuteronderwijzers in dit laatste domein nog groeien.

Met hun werking sluiten de kleuteronderwijzers nauw aan bij de visie en kerngedachten van de beide leergebieden in de focus.

Materieel beheer
Infrastructuur
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

De huidige directeur breidde sedert zijn aantreden de hoeveelheid speelleermaterialen voor de kleuteronderwijzers in belangrijke mate uit. De kleuteronderwijzers beschikken hierdoor over een rijke waaier aan wiskundig en wereldoriënterend ontwikkelingsmateriaal. Hiermee richten ze de klassen en de hoeken op een ontwikkelingsstimulerende wijze in.

De kleuters kunnen zo bijvoorbeeld in de zandwatertafel of klaswinkel wiskundige competenties ontwikkelen of in de uitnodigende constructiehoeken technische principes ontdekken en exploreren. Een aantal materialen zetten de kleuteronderwijzers klasoverschrijdend in. De invulling of inrichting van de hoeken verandert geregeld in functie van het lopende thema. Niet alleen de kleuteronderwijzers, maar ook de kleuters zelf hebben inspraak in het verrijken, herschikken of anders invullen van de klas en de hoeken. In een aantal kleuterklassen komt het uitgebreide materialenaanbod eerder onoverzichtelijk over. Sommige kleuteronderwijzers leren met een thema hierrond of met pictogrammen de kleuters mee verantwoordelijkheid opnemen voor een opgeruimde en overzichtelijke klas.

De kleuteronderwijzers van de jongste kleutergroepen richten hun klassen samen en 'complementair' in. De kleuters van deze klassen krijgen immers dagelijks de keuze om voor de ene dan wel de andere klas en juf te kiezen. Op bepaalde momenten, eerder beperkt in aantal, krijgen deze kleuters zelfs de kans om in een 'tussenklasje' met aan hun bewegingsdrang aangepaste materialen specifiek hun grootmotorische vaardigheden te ontwikkelen. Dankzij deze onderwijsorganisatorische keuze vergroot het aanbod en dus ook de betrokkenheid van deze jongste kleuters. Het schoolbestuur kan met geluidsdempende ingrepen in een van deze klasjes het welbevinden nog verhogen.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Het kleuterteam maakte duidelijke afspraken over de evaluatiepraktijk en de instrumenten die het daartoe gebruikt. De schooleigen visie op breed evalueren realiseren de kleuteronderwijzers op de eerste plaats via observaties. Daarmee schetsen ze periodiek een portret van elke kleuter. Dit portret vormt voor de kleuteronderwijzers een belangrijke leidraad bij de rapportering aan ouders.

Een tweede belangrijk evaluatiemiddel vormt een procesgericht kindvolgsysteem waarmee de kleuteronderwijzers driemaal per schooljaar het welbevinden, de betrokkenheid en de competenties van de kleuters screenen. Een gids met criteria helpt hen om gelijkgericht te scoren. Bijkomend en vooral bij de oudste kleuters brengen ze met tests de leervaardigheden in kaart. Deze genormeerde toetsen bevestigen de vaststellingen in het procesgericht kindvolgsysteem. De observaties, het kindportret, de screenings en toetsen schetsen een betrouwbaar beeld van de talenten en de ontwikkeling van elke kleuter op het vlak van woordenschat, rekenbegrippen en -voorwaarden, werkhouding en tijd- en ruimtevaardigheden.

Samen met de zorgleerkrachten en de directeur formuleren de kleuteronderwijzers acties naar aanleiding van de screenings. Daarbij formuleren

ze niet enkel acties op kindniveau, maar reflecteren ze ook erg uitgebreid over acties en bijsturingen op klasniveau en over leerkrachtvaardigheden. Met het oog hierop vullen zij voor en tijdens ieder zorgoverleg een geijkt sjabloon in.

De kleuteronderwijzers van de jongste kleuters leggen, in lijn met hun klasoverschrijdende werking, de observaties samen en rapporteren hierover ook tegelijk naar de ouders. Ze ervaren dit met elkaar kijken naar de kinderen als een meerwaarde.

Begeleiding

Leerbegeleiding

Beeldvorming

Zorg

De observatiegegevens, het kleuterportret en het procesgericht kindvolgsysteem vormen samen met de genormeerde toetsen een breed beeld van elke kleuter. Elke kleuteronderwijzer heeft aandacht voor preventieve basiszorg. Tijdens het multidisciplinair overleg (MDO) en het overleg over de screenings bespreken de betrokken teamleden de te nemen verhoogde zorgmaatregelen, een eventuele individuele aanpak en specifieke remediërende maatregelen. Het schoolteam hanteert bij het bespreken van elke screening een helder stappenplan.

Alle kleuteronderwijzers werken met gemengde leeftijdsgroepen. Als verantwoordelijke voor de brede basiszorg draagt elke kleuteronderwijzer hierin zorg voor een gedifferentieerd aanbod. Ter ondersteuning van de taal- en woordenschatontwikkeling, ook in wereldoriëntatie, en het leren van rekenbegrippen, zetten de kleuteronderwijzers onder meer verteltassen, ontdekdozen, woordenschat- en begrippenlijsten en visuele voorstellingen in. Geregeld maken ze afspraken over de woordenschatkeuze bij thema's. De kleuteronderwijzers stimuleren de ouders met kleuters met een andere thuistaal om deel te nemen aan een door de gemeente ondersteund taalstimuleringsprogramma.

Instappertjes met een andere thuistaal krijgen wekelijks ondersteuning van een zorgjuf. De klastitularis hanteert voor deze instappers een bronnenboek met prenten om deze kleuters zo snel mogelijk de nodige woordenschat bij te brengen om zich veilig te voelen. Bij de aanvang van het eerste leerjaar halen de kinderen goede resultaten op een genormeerde toets die de schoolse taalvaardigheid test.

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Nascholingen

Afgelopen schooljaar investeerde het schoolteam in tablets en in professionalisering om hiermee doelgericht aan de slag te gaan. Hiertoe verkende het schoolteam het nieuwe leerplan media en de integratie ervan in onder meer wiskundige initiatie en wereldoriëntatie. In de kleuterklassen gebruiken zelfs de jongste kleuters deze nieuwe informatie- en communicatiemiddelen op een betrokken wijze. Het schoolteam zette hier de ondersteuning van de scholengemeenschap oordeelkundig in.

3.1.1.4 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen wiskunde in voldoende mate. De onderwijzers realiseren met een doelgerichte planning een volledig, evenwichtig en gradueel opgebouwd onderwijsleeraanbod. Ze volgen de vorderingen van de leerlingen systematisch en breed op. Op basis hiervan ontstaat een preventieve basiszorg met differentiatie en bijsturing van het eigen onderwijsleeraanbod.

Curriculum

Onderwijsaanbod

Referentiekader

Planning

Evenwichtig en volledig

De onderwijzers van het eerste en het tweede leerjaar gebruiken als referentiekader voor hun wiskundig onderwijsleeraanbod een leerlijn gestoeld op een procesmatige benadering van het wiskundeonderwijs. Zij kiezen hierbij duidelijk voor realistisch en inzichtelijk rekenen. Ze gaan vrijwel steeds uit van

*Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren*

rekenverhalen en hechten veel belang aan handelen en verwoorden. De leerlijn garandeert een graduele en planmatige opbouw voor het domein getallen. Voor de domeinen meten en meetkunde baseren deze onderwijzers zich op verschillend ander bronnenmateriaal. Hiermee vervullen ze het eigen leerpakket. De volledigheid van en het evenwicht in het aanbod bewaken ze onder meer met een jaarplanning.

Met het oog op continuïteit maakten de onderwijzers van deze leerjaren afspraken met de onderwijzers van de hogere leerjaren. Bijvoorbeeld over klokkelezen, automatiseren van de tafels, materiaalgebruik en het al dan niet gebruiken van 'rekenzinnen'.

Om de volledigheid en de graduele opbouw van het onderwijsleeraanbod te garanderen vertrouwen de onderwijzers van het derde tot en met het zesde leerjaar op een onderwijsleerpakket. Bij de introductie ervan toetste het team de leerinhouden aan het leerplan. In lijn met het aanbod in het eerste en het tweede leerjaar gaat ook dit onderwijsleerpakket uit van een realistische benadering van het wiskundeonderwijs. Deze onderwijzers volgen dit pakket in grote mate. In de opbouw van het pakket sturen ze vooral de frequentie bij waarmee bepaalde domeinen of leerstofonderdelen aan bod komen.

Conform de visie en de kerngedachten bij dit leergebied hebben alle onderwijzers aandacht voor wiskundige basiscompetenties als hoofdrekenen en automatiseren. Ze trachten voldoende wiskundige activiteit en band met de werkelijkheid in de wiskundelessen te brengen. Het domein strategieën en probleemoplossende vaardigheden komt geïntegreerd aan bod. Ook hanteren de meeste onderwijzers geregeld activerende werkvormen zoals groepswork, bewegingstussendoortjes of contractwork. Toch zien we verschillen en geven sommige onderwijzers langdurig klassikaal geleide instructie. De onderwijzers leggen minder verbanden tussen wiskunde en de andere leergebieden.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

Aansluitend bij de specifieke rekenmethodiek beschikken alle leerlingen over voldoende en uniform materiaal. Ook de leermiddelen voor meet- en meetkundeactiviteiten zijn voorhanden. Met educatieve applicaties op tablets en computers breiden de onderwijzers de wiskundige leermogelijkheden nog uit.

De onderwijzers maken weinig formele afspraken over de wiskundige wandplaten en het functioneel gebruik ervan. Over referentiematen deden ze dat wel. Deze afspraken actualiseerden ze zelfs recent. Toch ontbreekt in de meeste klassen een concrete voorstelling van deze 'ijzeren maten'. Een aantal onderwijzers beschikt over een digitaal bord. Een digitale klok ontbreekt dan weer in heel wat klassen, waardoor het verband leggen tussen digitale en analoge klok minder aandacht krijgt.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
*Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing*

De onderwijzers van het eerste en tweede leerjaar ontwerpen zelf toetsen bij elk leerstofonderdeel. De onderwijzers van de hogere leerjaren baseren zich op de toetsen van het onderwijsleerpakket, maar passen deze aan. In de bovenbouw 'toetsen' de onderwijzers bijna dagelijks, als permanente evaluatie. Zij hechten veel belang aan het dagelijks (studie)werk van de leerlingen en leggen hiermee het verband met de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren. Het domein strategieën en probleemoplossende vaardigheden evalueren de onderwijzers geïntegreerd, zoals ook het aanbod hiervan gebeurt.

De kinderen krijgen naarmate ze ouder worden meer kansen om zichzelf te

evalueren met behulp van correctiesleutels of een zakrekenmachine. Voor een aantal leerlingen met extra noden passen de onderwijzers, in overleg met de ouders, een gedifferentieerde evaluatie toe. Deze vermelden ze niet op de rapporten. Op het einde van de schoolloopbaan maken de onderwijzers hiervan, ook in overleg met de ouders, wel melding in de informatiefiche die naar de secundaire school gaat. De onderwijzers geven op de rapporten een evenwichtig beeld over de domeinen getallen, meten en meetkunde. Andere wiskundige vaardigheden of attitudes brengen ze minder in beeld.

Tweemaal per schooljaar nemen de onderwijzers genormeerde wiskundetoetsen af. De oudste leerlingen nemen op het einde van het schooljaar deel aan een koepeligen eindtoets. De resultaten van deze externe toetsen grijpt het schoolteam nog weinig aan om te reflecteren over eventuele bijstellingen op schoolniveau.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Op basis van observaties, overgangsgesprekken, zorg- of multidisciplinair overleg, eigen en genormeerde toetsen, vormen de onderwijzers zich een breed beeld van de wiskundige competenties van elke leerling. De leerkrachten maken bij de genormeerde toetsen van het leerlingvolgsysteem individuele en klassikale foutenanalyses. Op basis van al deze informatie zorgen de onderwijzers voor een brede basiszorg, differentiëren ze of sturen ze hun eigen onderwijsleeraanbod bij. Leerlingen die extra uitdaging behoeven krijgen uitbreidingsleerstof. In het leerlingendossier kunnen de teamleden voor leerlingen met verhoogde zorgmaatregelen de acties en de evaluatie hiervan nog meer gestructureerd opnemen.

De onderwijsorganisatorische keuzes in verschillende leerjaren laten toe om in kleinere groepen een gedifferentieerdere begeleiding mogelijk te maken. De zorgleerkrachten ondersteunen regelmatig in verschillende klassen door een differentiatiegroep klasintern of -extern te begeleiden. De onderwijzers van de jongste leerjaren betrekken de ouders erg in de leerbegeleiding. Met het oog hierop geven deze onderwijzers tijdens de eerste ouderavonden uitgebreid uitleg over de rekendidactiek die zij hanteren. Zo ondersteunen in de lagere leerjaren de duidelijke huiswerkopdrachten in de agenda van de leerlingen onder meer het automatiseren van rekenvaardigheden.

3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet niet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen wereldoriëntatie in onvoldoende mate. Het aanbod is onvoldoende gradueel opgebouwd, evenwichtig en volledig. De school beschikt voor dit leergebied over weinig valide en betrouwbare evaluatiegegevens.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De onderwijzers geven hun onderwijsleeraanbod op een thematische wijze vorm. Belangstellingspunten liggen deels vast maar krijgen ook vrij ruim een invulling vanuit de actualiteit of de leefwereld van de kinderen. Voor de concrete invulling van elk thema gebruiken de onderwijzers verschillend bronnenmateriaal. Ze leren kinderen vertrouwen in zichzelf, scheppen veel kansen tot exploreren, laten kinderen interesses ontwikkelen en streven een basishouding van openheid en respect tegenover natuur, mens en maatschappij na. Zo komen ze in grote mate tegemoet aan de visie en de meeste kerngedachten bij dit leergebied en bij de eindtermen in het algemeen.

Uit het onderwijsleeraanbod en de themakeuzes blijkt echter dat de onderwijzers reeds geruime tijd vooral op de eigen referentiekaders terugvallen en te weinig op het leerplan. Het schoolteam is zich hiervan bewust en maakte recent een

oefening om de inhouden en activiteiten te toetsen aan de verschillende domeinen en aan de leerplandoelen. De onderwijzers inventariseerden ook onlangs alle thema's en activiteiten per leeftijdsgroep om zicht te krijgen op de graduele opbouw. De toetsing leverde heel wat inzichten op. Sommige onderwijzers stuurden op basis hiervan hun aanbod al in zekere mate bij. Het beleidsteam nam hierop het initiatief om dit leergebied prioritair aan te pakken en te verbeteren.

Toch blijkt het aanbod nog onvoldoende evenwichtig, samenhangend en volledig. De onderwijzers koppelen nog vaak achteraf en teveel doelen aan activiteiten, in plaats van bij het vormgeven van het aanbod meer vanuit een leerplandoel te vertrekken. Het domein mens komt in de meeste klasgroepen in voldoende mate aan bod. Sociaal-economische verschijnselen krijgen sporadisch aandacht. De onderwijzers kennen de kerncomponenten van techniek onvoldoende waardoor techniek als activiteit meestal onvoldoende doelgericht aan bod komt. Bij de domeinen tijd en ruimte ontbreekt het vooral aan graduele opbouw of afspraken over de leerjaren heen waardoor hiaten ontstaan. Het domein natuur kent een wisselende invulling en overlap. Ook komen heel wat thema's, in tegenspraak met de richtlijn uit het leerplan, weinig multiperspectief aan bod. Het team legde niet duidelijk vast in welke leerjaren leerplandoelen die over meerdere leerjaren aan bod komen aangebracht, opgebouwd, geïntegreerd of verdiept worden.

De aandacht voor kennis primeert vaak op de aandacht voor vaardigheden hetgeen geregeld leidt tot veel invuloefeningen. De onderwijzers reflecteren ook nog weinig over de relevantie van occasionele activiteiten of de relatie ervan met de voor hun leeftijdsgroep ter zake doende leerplandoelen.

De onderwijzers scheppen via waardevolle leeruitstappen en extra-murosactiviteiten, door het naar de klas halen van de werkelijkheid en door hun ervaringsgerichte werking veel kansen voor hun (stads)kinderen om in interactie te treden met de omgeving en deze steeds verder en diepgaander te exploreren. Illustratief hiervoor zijn interactieve bezoeken, het bezoek aan de tandarts, de stadsklassen in onze hoofdstad of het tweejaarlijks historisch inleefproject. Een recent opgesteld omgevingsboek ondersteunt de onderwijzers hierin. De onderwijzers grijpen de uitstappen geregeld aan voor verkeers- en mobiliteitseducatie en gebruiken hiervoor meestal een ondersteunend onderwijsleerpakket.

Materieel beheer
Infrastructuur
Uitrusting
Leermiddelen

Al zijn leermiddelen voor techniek nog in mindere mate voorhanden, toch beschikken de onderwijzers over voldoende onderwijsleermiddelen om voor de meeste domeinen de doelen te bereiken. Het schoolteam plaatste op het digitale platform een inventaris van materialen. De meeste onderwijzers hebben heel wat informatieve boeken in de klas. Ze creëren hiermee meestal een aan het thema aangepaste en uitnodigende boeken- en bronnenhoek. In meerdere klassen is er een globe. Andere ruimte- en tijdskaders ontbreken echter in grote mate. Het schoolteam maakte met het oog op de opbouw van deze kaders of het functioneel gebruik ervan geen formele afspraken.

Opvallend is de waardevolle wijze waarop de meeste onderwijzers tabletcomputers, laptops en diverse werk- en groeperingsvormen inzetten. Ondanks de weinige natuurelementen in de klassen, ontstond op de speelplaats recent een mooie schooltuin. In dit mini-ecosysteem kunnen alle kinderen ervaringsgericht inzichten opdoen en bijkomende natuurwetenschappelijke

vaardigheden ontwikkelen.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk

Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Eigen tests die vaak kennisgericht zijn en weinig inzichten en vaardigheden toetsen, vormen de basis van de evaluatiepraktijk voor dit leergebied. De meeste onderwijzers stellen deze toetsen volgens eigen inzichten en zonder veel overleg samen. Ze zijn nog weinig leerplangericht. Daarnaast zijn er weinig valide toetsen om op betrouwbare wijze uitspraken te doen over de effecten van het WO-onderricht. In het leerlingvolgsysteem of tijdens het multidisciplinair overleg vermelden de onderwijzers de wereldoriënterende competenties en talenten van de leerlingen slechts in geringe mate.

Het aantal toetsen of evaluaties blijft in vergelijking met andere leergebieden zoals Nederlands en wiskunde bij de meeste onderwijzers ook erg beperkt. Dit weerspiegelt zich in het rapport. De meeste onderwijzers communiceren wel degelijk over thema's en activiteiten via klasblogs en schoolwebsite. In de hogere leerjaren leren de leerlingen zelf hun studeren beoordelen met een 'aanstijplijst' bij de toetsen.

De onderwijzers bogen zich nog niet over de richtlijnen die het leerplan wereldoriëntatie omtrent evalueren geeft. Ze vullen de toetsen dan ook nog weinig aan met andere en alternatieve evaluatiemiddelen of duiden nog weinig evaluatiecriteria aan de leerlingen. Ondanks de positieve wijze waarop sommige onderwijzers hun leerlingen mekaar al eens laten evalueren, leidt dit alles tot een weinig valide en betrouwbare evaluatiepraktijk voor het leergebied wereldoriëntatie.

Begeleiding
Leerbegeleiding

Beeldvorming
Zorg

Geregeld sluit de keuze van de thema's aan bij actuele vragen en interesses van de leerlingen. Niettegenstaande dat de onderwijzers de wereldoriënterende talenten van de leerlingen en de ouders slechts beperkt formeel in kaart brengen, kennen zij deze meestal wel en zetten zij deze waar mogelijk passend in. Zo vormen de onderwijzers al eens heterogene groepjes waarin de leerlingen met leervoorsprong andere leerlingen kunnen helpen. De onderwijzers hebben zelf ook voldoende aandacht voor het ondersteunen tijdens diverse werkvormen en voor de sociale en emotionele begeleiding. De onderwijzers concentreren zich bovendien continu op taalverwerving en woordenschatontwikkeling. Ze verliezen op geen enkel ogenblik de relatie tussen wereldoriëntatie en het leergebied Nederlands uit het oog.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering

Nascholingen
Interne expertise

Het schoolteam loopt momenteel een traject waarin het leerplan media, inclusief de integratie ervan in wereldoriëntatie, het leerobject vormt. Bovendien nam de pedagogische raad de verbetering van wereldoriëntatie op in haar prioriteitenplanning. Het schoolteam plant ook om deel te nemen aan een traject van de eigen begeleidingsdienst over wetenschappen, techniek, sociaal-economische verschijnselen en wiskunde.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Het schoolteam controleert en verbetert op een systematische wijze haar situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Uit de controles en adviezen van de externe controlediensten blijken er enkele tekorten te zijn op het vlak van bewoonbaarheid en veiligheid.

De externe dienst voor preventie en bescherming op het werk maakte een opmerking over de hoogte van trapleuningen. De school gaf nog geen gevolg aan de opmerking in het brandpreventieverslag over ontbrekende rookluiken. De preventieadviseur nam de verhoging van betreffende trapleuningen en de plaatsing van rookluiken op in het masterplan van de scholengemeenschap.

De school gaf ook nog geen gevolg aan alle opmerkingen uit het keuringsverslag van de elektrische installaties. Tevens beschikt de school nog niet over de vereiste milieumelding. De school, de preventieadviseur en de scholengemeenschap nemen maatregelen om aan deze tekorten tegemoet te komen.

De onderwijsinspectie delibereert de tekorten voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'. Omwille van de systematiek waarmee het schoolteam de tekorten opspoot en de aandacht voor proactieve acties, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende tekorten weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	neen
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhankelijk	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school	ja
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het reglement inzake tucht en schending van de leefregels van de leerlingen, met inbegrip van een preventieve schorsing, een tijdelijke uitsluiting of een definitieve uitsluiting en inzake de beroepsprocedure, inbegrepen het hanteren van redelijke en haalbare termijnen	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's, leerlingenevaluatie en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	neen
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, is er dan een individueel werkplan voor de leerling? (BVR personeelsformatie)	ja
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, voorziet ze dan voor de leerkrachten nascholing taalvaardigheid en sociale integratie? (BVR personeelsformatie)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	neen
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Sociale en emotionele begeleiding

Doelgerichtheid Het schoolteam hanteert een ervaringsgerichte aanpak gericht op een zo groot mogelijk welbevinden en een zo hoog mogelijke betrokkenheid bij alle kinderen. Deze focus op het goedvoelen van de kinderen als basisvoorwaarde voor leren, kreeg vorm onder impuls van de gelijkeonderwijskansenwerking van de school. In haar beginsituatieanalyse stelde het team enkele jaren geleden een relatief grote instroom vast van kinderen uit een weinig ondersteunende thuiscontext, naast de bestaande grote groep kinderen uit kansrijke gezinnen. De motivatie om beide groepen kinderen gelijke kansen te geven leidde ertoe om nog sterker te focussen op sociale en emotionele begeleiding. Meer recent ontstond een toenemende leerlingeninstroom van kinderen met een andere thuistaal, van lager geschoolde ouders of uit complexere gezinssituaties. Het schoolteam focust intensief en prioritair op het socio-emotioneel welbevinden met als doel een grote 'verbondenheid' te scheppen tussen al deze verschillende leerlingengroepen.

Ondersteuning Om de sociale en emotionele begeleiding gelijkgericht vorm te geven, investeerde het schoolteam jarenlang in meerdere vormingstrajecten. Aanvankelijk koos het schoolteam voor een curatieve en eerder remediërende aanpak. Hierin lag het accent enerzijds op duidelijkheid naar de kinderen en anderzijds op warmte en begrip. Dit traject resulteert tot op de dag van vandaag in duidelijke klas- en speelplaatsafspraken. Ook implementeerde het schoolteam in dit traject een stappenplan waarin gebeurtenissen, gedachten, gevoelens, gedrag en gevolgen toepasselijk besproken kunnen worden. Om bij ernstige conflicten een intense en onmiddellijke samenwerking met ouders te kunnen aanvatten, startte het schoolteam samen met een centrum voor kinderzorg en gezinsondersteuning een project op. Indien nodig verzorgt dit centrum nazorg.

Erg bewust ook van het belang van een preventieve aanpak, volgden verschillende leerkrachten de afgelopen schooljaren een vorming over een psychofysiek programma gericht op de ontwikkeling van sociale competenties bij kinderen. Via het team-typerende 'olievlekprincipe' deelden de leerkrachten elkaars kennis zodat momenteel alle leerkrachten voldoende op de hoogte zijn van dit programma. Ondanks het feit dat in dit programma het omgaan met pesten reeds geïntegreerd is, implementeerde het schoolteam nadrukkelijk een niet-bestrafende, probleemoplossende methode om met pestsituaties om te gaan.

De verschillende vormingstrajecten resulteren vandaag in een complementair en breed gevormd team waarin voldoende knowhow aanwezig is om verschillende problemen deskundig en kindvriendelijk aan te pakken. Dit concretiseert zich in de klassen, bijvoorbeeld met duidelijke klasafspraken of visuele ondersteuning. Ook op individueel kindniveau draagt het schoolteam zorg voor een kwaliteitsvolle sociale en emotionele begeleiding. Naast de eerder genoemde programma's of vormingen, leiden in het zorg- of multidisciplinair overleg gesignaleerde sociale en emotionele problemen tot individuele trajecten. Zo ontstaat er indien nodig ondersteuning rond hoogbegaafdheid of zetten de onderwijzers thuisbegeleiding in. Betrokken leerkrachten attenderen de ouders

zo nodig op geschikte buitenschoolse hulpverlening. Het schoolteam beschikt bovendien over heel wat ondersteunend bronnenmateriaal.

Doeltreffendheid In het kindvolgsysteem brengt het schoolteam de effecten van de sociale en emotionele begeleiding op kindniveau in kaart. De 'klasoverzichten zorg' vormen hiervan een synthesebeeld. In zogenaamde 'klasbeelden' brengt het schoolteam naast andere ook de effecten van de sociale en emotionele begeleiding op klasniveau in kaart. Het team krijgt door het samenleggen van deze overzichtelijke klasbeelden ook een vrij duidelijk beeld van de effecten op schoolniveau. Het schoolteam bespreekt en evalueert bovendien regelmatig de effecten zichtbaar in de klasbeelden. De kwalitatieve registratie van noden, acties en effecten en de bespreking van kinderen met extra sociale of emotionele noden met behulp van het '4-veld' zijn illustratief voor de uitgesproken aandacht van het schoolteam voor de sociale en emotionele begeleiding. De directeurs gebruiken dit '4-veld' bovendien om op leerkrachtniveau feedback te geven. Zij tillen zo de persoonlijke sociale en emotionele begeleidingsvaardigheden van de teamleden permanent op een zo hoog mogelijk peil.

Concrete positieve resultaten van de volgehouden inspanningen openbaren zich onder meer in individuele succesverhalen, feedback van ouders, speelplaatsconflicten die minder uit de hand lopen, kinderen die op een respectvolle en begrijpende wijze met mekaar omgaan en leerkrachten die een moeilijke groep positief tegemoet treden. Tegelijk is het schoolteam zich terdege bewust van de nood aan continuïteit in de aanpak en blijvende investeringen om deze resultaten te borgen.

Ontwikkeling Het schoolteam stelt een discrepantie vast tussen de indicatoren van haar leerlingen met een bijzondere sociaal-economische status en de zorgen die het schoolteam echt bij deze en andere leerlingen ervaart. Het schoolteam wenst dit verder te onderzoeken om zo de zorgacties nog gericht toe te spitsen op de echt ervaren zorgnoden.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid Het schoolteam heeft een duidelijke visie op evalueren. Die kwam tot stand na een bewust proces van nadenken en reflecteren over de evaluatiepraktijk. De schoolvisie op evalueren ligt in lijn met de visietekst van de KT-scholengroep over evalueren en rapporteren. In haar visie benadrukt het schoolteam breed te willen kijken naar kinderen. Bij de bespreking en de beoordeling van de kinderen vertrekken teamleden daarom altijd eerst vanuit de scores van welbevinden en betrokkenheid. Pas nadien komen de toetsuitslagen aan bod. De teamleden kijken naar de totale ontwikkeling van de kinderen. Het schoolteam informeert consequent de ouders en betreft hen bij dit proces.

De richtlijnen over evaluatie in de leerplannen vormden nog in mindere mate het richtsnoer en het kader bij de totstandkoming van de schoolvisie op evalueren. Toch sluit de schoolvisie in grote mate hier bij aan.

Ondersteuning Het schoolteam hanteert heldere afspraken en procedures voor haar evaluatiepraktijk. Observaties vormen voor alle teamleden een belangrijke bron om de groei van kinderen in kaart te brengen. De kleuteronderwijzers hanteren naast deze observaties een gestructureerd kindportret, groeilijnen en duidelijk uitgeschreven competenties om de ontwikkeling van elke kleuter zo breed mogelijk te schetsen. Het schoolteam brengt meer dan alleen cognitieve

ontwikkelingsaspecten in kaart. Het hele schoolteam hanteert een minigids met criteria om welbevinden, betrokkenheid en competenties in beeld te brengen. In beide afdelingen gebruiken de teamleden genormeerde toetsen om vooral wiskundige en taalcompetenties op een valide en betrouwbare wijze in kaart te brengen.

De evaluatiegegevens bespreken de teamleden regelmatig en gestructureerd in zorg- en multidisciplinaire overlegmomenten. Die liggen vast in de jaarkalender maar vullen de teamleden vraaggestuurd aan met extra overlegmomenten. Verschillende documenten met richtlijnen en aandachtspunten ondersteunen de teamleden tijdens het zorgoverleg. Screenings van welbevinden, betrokkenheid en competenties vertalen de teamleden in een beeld op klasniveau, de zogenaamde 'klasbeelden'. De leerkrachten schetsen hierin ook de uitgevoerde interventies op klasniveau.

Tijdens de gesprekken geeft een 'stappenplan klasscreening' duiding bij de mogelijk sporen die de teamleden kunnen bewandelen. Zowel een preventieve als een remediërende aanpak krijgen daarbij aandacht. Het eerder genoemde '4-veld' vormt tijdens de gesprekken het kader waarmee de leerkrachten over hun eigen functioneren reflecteren met het oog op bijstellingen in het aanbod, de stijl, de organisatie en het klimaat.

Doeltreffendheid Dankzij de heldere afspraken, procedures en ondersteunende documenten slagen de teamleden erin het overleg efficiënt te laten verlopen. Uit de gegevens van het vervolgonderwijs en uit de schoolexterne eindtoetsen blijkt de validiteit van de eigen observaties en toetsen bij de leergebieden Nederlands en wiskunde.

De (zorg)leerkrachten maken van de genormeerde toetsen foutenanalyses met het oog op bijstellingen op kind-, klas- en leerkrachtniveau, doch minder op schoolniveau.

Ontwikkeling Het team gebruikt de outputgegevens nog minder als aanzet tot kwaliteitsverbetering op schoolniveau. De onderwijzers brengen moeilijk meetbare competenties nog weinig in kaart. Zij reflecteerden ook nog onvoldoende over het werken met criteria, alternatieve evaluatievormen en de relatie tussen leerplandoelen en evaluatie in wereldoriëntatie. Het groeiboek dat het team vrij recent introduceerde kan een alternatief rapporteringsmiddel vormen bij het in kaart brengen van moeilijker meetbare aspecten van de leerlingontwikkeling.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap Beide schoolleiders slagen erin hun competenties complementair aan te wenden. Ze zijn ook directeur in een andere school van de scholengemeenschap. Toch slagen ze erin om voor de ouders duidelijkheid te scheppen wie van hen het eerste aanspreekpunt is. Ook naar de leerkrachten toe schept het directieteam duidelijkheid door elk voor een van de beide afdelingen de hoofdverantwoordelijkheid op te nemen. Om steeds bereikbaar te zijn, maakten de directeurs transparante afspraken over hun aan- en afwezigheid op beide scholen.

Onder leiding van de directeur met de meeste ervaring in deze school ontwikkelde het schoolteam haar visie op onderwijs. De eigen schoolvisie vormt voor het beleidsteam op elk ogenblik een rode draad bij het nemen van beslissingen, bewaken en richting geven, coachen en faciliteren.

Visieontwikkeling De afgelopen jaren klaarde het schoolteam onder sterke impuls van de visionaire directeur haar opvattingen op onderwijs uit. De leerkrachten zijn dan ook doordrongen van de schoolvisie waarin de ervaringsgerichte benadering centraal staat. Alle teamleden willen dat elk kind zich goed voelt en alle kansen krijgt waar het recht op heeft. Door de visie uit te klaren schepte het schoolteam duidelijkheid. Elk teamlid denkt hetzelfde over onderwijs, hetgeen een zekere 'rust' creëert. Ook zorgt dit voor een grote openheid en verbinding tussen alle stakeholders. Daar waar teamleden vroeger ouders vooral als schoolexternen beschouwden, betrekken de leerkrachten vandaag de ouders steeds meer als partner in het schoolleven. De documenten, de afspraken en de ondersteuning helpen de leerkrachten in het dagdagelijks realiseren van de schoolvisie.

De Hazelaar is een stadsschool, gelegen in het commerciële centrum van de stad. Zij benadrukt in haar visie hoe zij deze ligging aanwendt om nabijheidsonderwijs te realiseren. Theater, musea, bibliotheek, stads- en andere diensten, winkels en ateliers vormen immers het schoolbiotoop. De impulsen die de school uit zoveel verschillende richtingen ontvangt, verklaart ook haar sterke aandacht voor nieuwe informatie en communicatietechnologieën (ICT) en media.

Besluitvorming Werkgroepen, pedagogische raad en zorgcel vormen voor de directeurs een ondersteunend netwerk. Hierin en tijdens de personeelsvergaderingen komen beslissingen participatief tot stand. De personeelsvergaderingen krijgen vooral een pedagogisch-inhoudelijke invulling waarin plaats is voor debat en overleg. Wekelijks briefings zorgen er immers voor dat praktische onderwerpen slechts een beperkte tijd van de agenda's van de personeelsvergaderingen innemen. Het schoolteam gebruikt een systeem waarbij documenten in de 'cloud' worden opgeslagen, bestanden worden gedeeld en documenten met anderen kunnen worden bewerkt. Samen met het mailsysteem vergroot dit de communicatiemogelijkheden over agenda's en beslissingen.

De werkgroepen krijgen een grote autonomie, hetgeen de betrokkenheid verhoogt. Ze koppelen geregeld tussentijds terug aan de directeurs en het team. De maandelijkse pedagogische raad, waarin drie leerkrachten als gedelegeerden van het team met de directeurs zetelen, zet de belangrijke beleidslijnen uit in de school. Zij sturen ook in grote mate de schoolorganisatie aan en zetten hiervoor talentgericht collega's in. De zorgcel, met vier deskundige zorgleerkrachten,

pleegt wekelijks overleg over zorgvragen op kind-, klas- en schoolniveau. Ze stelt ook de jaarplanningen op. De taken en de verantwoordelijkheden van elke zorgleerkracht klaarde het team uit.

Kwaliteitszorg Het schoolteam hanteert geen geëxpliciteerde visie op kwaliteitszorg. De scholengemeenschap ontwikkelt op dit ogenblik wel een kwaliteitshandboek voor haar scholen. Toch verzamelt het schoolteam doelbewust veel gegevens om hierover te reflecteren en om hieraan acties te koppelen. Het klasbeeld of de 'foto' die de klastitularissen van hun klas ontwerpen, vormt een belangrijk instrument om op schoolniveau over onderwijskwaliteit te reflecteren. Ondanks het feit dat de school over een aantal waardevolle valide en betrouwbare outputgegevens beschikt, ontbreken deze nog in vrij grote mate in de klasbeelden. Het beleidsteam is zich hiervan bewust en plant deze gegevens structureel te gebruiken om conclusies en aanbevelingen op schoolniveau te formuleren.

GOK- en zorgbeleid Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid op de analyse van data die de noden van alle leerlingen in kaart brengt. De school heeft een correct beeld van het aantal leerlingen dat vanuit het eerste leerjaar doorstroomt tot het zesde leerjaar zonder leerachterstand op te lopen. Ze zet gerichte acties op om de doorstroom te bevorderen. Het schoolteam heeft een duidelijke visie over de wijze waarop het zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid vorm wil geven. Het team organiseert de acties vanuit operationele doelen die aansluiten bij de noden van de leerlingen. De schoolorganisatie zorgt ervoor dat het team de vooropgestelde doelen binnen het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid bereikt. De acties (op leerling-, leraren- en schoolniveau) die het schoolteam uitwerkt sluiten nauw aan op de vooropgestelde doelen. Hierbij is er expliciete aandacht voor kleuterparticipatie en voor het afstemmen van de eigen acties op het beleid van de scholengemeenschap. Het hele schoolteam kent de effecten van de acties binnen het zorg- en het gelijkeonderwijskansenbeleid. Het schoolteam heeft in zijn professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van de teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid.

Deliberatie De onderwijsinspectie heeft vertrouwen in de beleidskracht en de verantwoordelijkheidszin van de school en het schoolbestuur om de resterende werkpunten betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne en de naleving van de onderwijsreglementering aan te pakken. Ze deliberaert daarom deze tekorten en plant hiervoor geen opvolgingscontrole.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers streven de ontwikkelingsdoelen voor wiskundige initiatie en wereldoriëntatie op een geïntegreerde wijze na binnen gevarieerde activiteiten en thema's. De leerplannen vormen hiervoor in groeiende mate het richtinggevende referentiekader.
- De onderwijzers spannen zich in om een evenwichtig, samenhangend, volledig en gedifferentieerd aanbod voor het leergebied wiskunde te realiseren. Zij integreren hierin een specifieke rekenmethodiek met een duidelijke klemtoon op inzichtelijk rekenen.
- Alle teamleden leveren inspanningen om op schoolniveau het aanbod van wereldoriëntatie in kaart te brengen.
- Het gehele schoolteam schept via waardevolle leeruitstappen en extra-murosactiviteiten en de inpassing van de werkelijkheid in de klas, gekaderd in een thematische en ervaringsgerichte werking, veel kansen voor haar (stads)kinderen om in interactie te treden met de omgeving en deze steeds verder en diepgaander te exploreren.
- Alle teamleden hebben oog voor een brede basiszorg en het positief bekrachtigen van kinderen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het schoolteam hecht erg veel belang aan de sociale en emotionele begeleiding van haar kinderen. Gericht op een schoolklimaat dat rust en verbinding uitstraalt, ondersteunen hiertoe verschillende op preventie en remediëring gerichte brede (professionaliserings)acties en middelen. Deze sorteren effecten op zowel kind-, leerkracht- als schoolniveau.
- Het schoolteam realiseert een doelgerichte en brede evaluatiepraktijk. De teamleden brengen systematisch en gelijkgericht welbevinden, betrokkenheid en competenties van alle kinderen in kaart en geven hiermee een gedifferentieerde ondersteuning vorm.

Wat betreft het algemeen beleid

- De directeurs profileren zich als visionair en onderwijskundig leider en begeleider, primair gericht op het welzijn maar ook op competentieontwikkeling van zowel de leerlingen als de leraren.
- Het beleidsteam coacht en faciliteert op een open en participatieve wijze en investeert in interne en externe leerprocessen. Alle teamleden tonen hierbij een grote veranderingsbereidheid.
- Alle teamleden werken op een kindvriendelijke en zorgzame wijze aan het schoolspecifieke opvoedings- en onderwijsproject, tonen een grote verbondenheid met elkaar en nemen continu verantwoordelijkheid op voor mekaars goedvoelen en ontwikkeling.
- Het schoolteam investeert in communicatie- en overlegstructuren en een ondersteunend netwerk gericht op inspraak en openheid.
- Het schoolteam verzamelt gegevens over (leer)vorderingen en analyseert regelmatig op verschillende niveaus de behaalde resultaten.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers kunnen met een efficiënt systeem hun aanbod nog beter bewaken.
- De onderwijzers kunnen voor de leergebieden in de focus afspraken maken over de ondersteunende wandplaten in het klasbeeld en de wiskundige referentiematen in elke klas concreet voorstellen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het schoolteam kan (moeilijker meetbare) vaardigheden en talenten nog meer in kaart brengen en reflecteren over de communicatie naar ouders over deze evaluatiegegevens.
- Het schoolteam kan de visie op evaluatie nog gelijkvormiger vertalen in haar rapporteringspraktijk.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het beleidsteam kan de groeiende inspanningen inzake de leerplan(doe)lgerichte werking systematisch opnemen in de jaarlijkse prioriteitenplanning.
- Het schoolteam kan aan meer externe evaluaties deelnemen en harde outputgegevens nog meer en beter aanwenden in functie van de interne kwaliteitszorg.

6.3 Wat moet de school verbeteren?**Wat betreft de erkenningsvoorwaarden**

- De onderwijzers moeten bij de leerlingen de eindtermen voor wereldoriëntatie in voldoende mate bereiken.
- De school moet een aantal aspecten van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne verbeteren.

Wat betreft de regelgeving

- De school moet in het schoolreglement de samenstelling van de schoolraad opnemen. (decreet bao - art. 37)
- De school moet de voorgeschreven procedure respecteren die leidt tot het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen. (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de **erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'**
 - * voor het **lager onderwijs** omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor wereldoriëntatie.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **04-06-2018** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "**gunstig advies**".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de **erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'** voor het **kleuteronderwijs**.
- voor de **erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.
- voor de **overige erkenningsvoorwaarden**.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Bart HAENRAETS de inspecteur-verslaggever	Luc CLAUS en Lydie NIJSSEN de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	